

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура толерантності

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Освітня програма «Менеджмент соціокультурних проєктів та креативних
індустрій»

Спеціальність D3 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Галузь знань «D Бізнес, адміністрування та право»

Затверджено на засіданні кафедри
управління соціокультурною
діяльністю, шоу-бізнесу та
івентменеджменту
Протокол № 1 від “26” серпня 2025

м. Івано-Франківськ – 2025

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Культура толерантності
Викладач (-і)	Качмар Олександра Василівна , док.філософ.наук, професор
Контактний телефон викладача	+380669191771
E-mail викладача	oleksandra.kachmar@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді кафедри
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс покликаний сформулювати осмислене уявлення про сутність толерантності як фундаментальної цінності сучасного суспільства. У рамках першої теми розглядаються витoki цього поняття, його філософські концепти та різні сучасні підходи до вимірювання толерантності. Друга тема аналізує корені нетолерантності, її форми та наслідки для суспільного життя. Особливу увагу приділено взаємозв'язку культури толерантності та прав людини, що є основою демократичного розвитку. Вивчаються принципи інклюзії та безбар'єрності як практичні прояви толерантного ставлення до різних соціальних груп. У темі міжкультурної комунікації акцент зроблено на подоланні стереотипів і бар'єрів, що перешкоджають взаєморозумінню. Важливим аспектом є аналіз ролі медіа і мистецтва у формуванні толерантної культури та суспільної свідомості. Дисципліна спрямована на розвиток критичного мислення, емпатії та вміння вести діалог у багатокультурному середовищі.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета викладання навчальної дисципліни. Курс спрямовано на підвищення обізнаності про необхідність толерантності, взаємоповаги у суспільстві та загальнонаціонального інклюзивного діалогу в Україні. Основна мета полягає у формуванні у студентів світогляду, заснованого на принципах поваги до людської гідності, різноманіття культур, релігій, національностей, а також розвитку вміння жити та працювати в полікультурному суспільстві.

Дисципліна спрямована на:

виховання цінностей гуманізму, демократії, рівності та взаємоповаги;

подолання стереотипів, упереджень і дискримінаційних практик;

формування здатності до діалогу та співпраці між людьми з різним світоглядом;

розвиток навичок ненасильницького розв'язання конфліктів.

З

Знайти студентів з основними поняттями та принципами толерантності.

Відкрити історичні, культурні та соціальні передумови розвитку ідеї толерантності.

Навчити розрізняти прояви інтолерантності (ксенофобію, расизм, сексизм тощо).

Сприяти розвитку емпатії та міжкультурної комунікації.

Формувати навички відповідальної громадянської позиції та мирного співіснування.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК.6. Здатність швидко адаптуватися до викликів часу, до специфічних умов і напрямів професійної діяльності

ПР5. Використовувати міждисциплінарний підхід до вирішення складних задач і проблем соціокультурної діяльності

ПР7. Розуміти і застосовувати сучасні світові соціокультурні практики

<p>ПР8. Використовувати «модель 4к» для розв'язання задач і прийняття рішень, ведення переговорів і наукових дискусій у сфері менеджменту соціокультурної діяльності</p>			
<p>5. Організація навчання</p>			
<p>Обсяг навчальної дисципліни – 90 год.</p>			
<p>Вид заняття</p>		<p>Загальна кількість годин</p>	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
<p>Ознаки курсу</p>			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	ВЗ «Менеджмент»»	1	Вибірковий
<p>Тематика навчальної дисципліни</p>			
<p>Тема</p>		<p>кількість год.</p>	
		лекції	заняття
		сам. роб	
Тема 1. Поняття толерантності та її вимірювання: існуючі витоки, філософські концепти та сучасні трактування		2	2
Тема 2. Корені нетолерантності та його форми.		2	2
Тема 3 Культура толерантності та права людини		2	2
Тема 4. Інклюзія та безбар'єрність як складові культури толерантності		2	4
Тема 5 Толерантність у міжкультурній комунікації : виклики, подолання стереотипів і культурних бар'єрів		2	4
Тема 6. Медіа і мистецтво у формуванні культури толерантності		2	4
ЗАГ.:		12	18
		60	
<p>6. Система оцінювання навчальної дисципліни</p>			
Загальна система оцінювання курсу		<p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> •поточний; •підсумковий семестровий (залік). 	

	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи.</p> <p>(п. 8.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Наказ ректора № 417 від 03.07.2023 р.).</p> <p>100-бальна шкала переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).</p> <p>Загальні 100 балів включають:</p> <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 50%).</p> <p>Контроль самостійної роботи дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу (оцінюється від 0 до 10 балів) та у формі есе (письмова робота в електронному вигляді) – (оцінюється від 0 до 5 балів). Загальна питома вага оцінки за контроль самостійної роботи – 15 %.</p> <p>Семестрова контрольна робота – дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі d-learn за тематикою курсу. Питома вага оцінки – 15%.</p> <p>Тестовий контроль проводиться двічі за семестр. Кожен з яких оцінюється у 10 балів. Загальна максимальна кількість балів, відповідно, 20. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті.</p> <p>Підсумковий семестровий контроль – сума балів поточного контролю, семестрової контрольної роботи та контролю самостійної роботи. Підсумковий семестровий контроль виносяться на останню академічну годину (практичне заняття) опанування курсу.</p>
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу.
Практичні заняття	Оцінюється у стобальній шкалі Поточні оцінки, які отримуються під час

	практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.
Умови допуску до підсумкового контролю	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок
Академічна доброчесність	<p>Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено</p> <p>«Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості.</p>
Відвідування занять	<p>Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю.</p> <p>Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».</p>
Неформальна освіта	<p>Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни.</p> <p>Рекомендовані:</p> <p>Навчайтесь вчитись: Потужні розумові інструменти для опанування складних предметів https://prometheus.org.ua/prometheus-free/how-to-learn/</p> <p>Prometheus Культура толерантності: як побудувати суспільство комфортне для всіх https://prometheus.org.ua/prometheus-free/tolerance-culture-society/</p>
9. Рекомендована література	

1. Атаманюк З. М. Культура толерантності в соціальному просторі сучасної України Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2023. № 2. С. 23–28. <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/1779>
2. Атаманюк З. Толерантність у релігійному середовищі України як фактор соціокультурних трансформацій. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2023. Випуск 51, с.17–24
3. Huseynova, N. A. Сучасні соціальні підходи до філософії толерантності. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філософія. Філософські перипетії» №63, 2020. С.51-58. <https://doi.org/10.26565/2226-0994-2020-63-6>
4. Толерантність як ключова цінність мистецтва жити в мирі: матеріали наук. круг. столу здобувачів вищої освіти, 19 листопада 2024р. Миколаїв: МНАУ, 2024. 51 с.
5. Гуменна Н.В., Бондаренко С.В., Пилипишин О.І. «Громадянська культура і толерантність»: особливості впровадження та курсу за вибором. Медична освіта. №4, 2022. С. 28-34.
6. Глинська Л. Феномен толерантності в соціально-філософських інтерпретаціях / Л. Глинська, Р. Скляр // Соціологічні студії, 2019. № 2. С. 42-47. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/socst_2019_2_8.
7. Культура миру: Посібник з толерантності/Капітоненко М., Команда експертів МЦПД: Василь Філіпчук, Ірина Івашко, Юлія Гоменюк, Ірина Степанова, Світлана Радченко, Ігор Петренко. Міжнародний центр перспективних досліджень. 2020. 90 с.
8. Мовчан О.В., Бабінчук О.П. Мовна толерантність як основа ділової української мови: культура спілкування та комунікативні закони в професійному середовищі // Науковий вісник : збірник наукових праць Європейського університету / редкол.: О. І. Тимошенко та ін. Київ: Вид-во Європейського університету, 2024. С. 81-88.
9. Стресостійкість: навч. посіб. / [Н. М. Бардин, Ю. Ц. Жидецький, Ю. І. Кіржецький та ін.]. Львів : ЛДУВС, 2021. 204 с.
10. Толерантність vs війна (До Міжнародного дня толерантності): бібліогр. список / уклад. Ю. Круть ; ред. Н. Лінкевич ; Держ. б-ка України для юнацтва. Київ : [б. в.], 2022. 10 с.
11. Яковлева О. Дитяча мудрість, якої часто немає у дорослих – мультфільми про толерантність, рівність та солідарність. Вікна : [сайт]. URL: : <https://vikna.tv/dlia-tebe/batkivstvo/multfilmy-yaki-vyhovuyut-tolerantnist-u-ditej-top-6/>. – Опубліковано : 25.11.2022.

Викладач

проф. О.В. КАЧМАР